

סיפורי צדיקים

גליון 445
שנה י' תשפ"א

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

אל תירא מרדה מצרימה

אמר ר' ייסא, בזמן שנסע ישראל לרדת לגלות מצרים, יראה ואימה גדולה נפלה עליו, אמר לו הקדוש ברוך הוא ליעקב, למה אתה מתיירא? "אל תירא מרדה מצרימה", מזה שנאמר אל תירא מובן שהיה מפחד, אמר לו ירא אנכי פן יכלו בני, אמר לו "כי לגוי גדול אשימך שם". אמר לו ירא אנכי פן תסתלק השכינה ממנו כמקודם, אמר לו "אנכי ארד עמך מצרימה". אמר לו עוד אני ירא שלא אזכה להיקבר בין אבותי, ולא אראה את גאולת בני ואת הגבורות שתעשה להם. אמר לו "ואנכי אעלך גם עלה", אעלך להיקבר בקברי אבותיך, גם עלה לראות גאולת בניך ואת הגבורות שאעשה להם. אמר ר' יהודה בוא וראה שני נדרים נדר הקדוש ברוך הוא ליעקב. אחד שירד לדור עמו בגלות, ואחד שיעלהו מקברו לראות את השמחה של עזרת הקדושה השוכנת עם בניו. זהו שכתוב "אנכי ארד עמך מצרימה", אנכי ארד עמך בגלות, "ואנכי אעלך גם עלה" כמו שכתוב "והעליתי אתכם מקברותיכם עמי" וכתוב "ששם עלו שבטים שבטי יה" (זוהר ח"א ח"ב טז)

פרשת השבוע

ויאמר יוסף אל אחיו יוסף (מ"ה ג')

מסופר על הגה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א, שהיה נאנח ואומר, ומה אם אחי יוסף, שאלפי קושיות ותמיהות ניקרו במוחם ובמחשבתם על כל השתלשלות האירועים שהתרחשו עמהם במצרים. כיון ששמעו מפיו את שתי המלים "אני יוסף". נתברר להם הכל. קל וחומר שברגע שנוכה לגאולה ויתגלה כבוד שמים, והקול יהדהד מסוף העולם ועד סופו "אני ה'" שתגזנה כל הפליאות והקושיות על דרכי ההשגחה העליונה.

כי כבד הרעב מאד (מ"ז - י"ג)

מסופר על הגה"ק רבי אליהו מוילנא זיע"א, שהיה רגיל להזמין אליו מזמן לזמן את המגיד מירשנים הגה"ק רבי יעקב קראנו המגיד מדובנא זיע"א (יומא דהילולא י"ז טבת), והיה שומע מפיו משל ומליצה, תוכחה ומוסר. פעם אחת הוזמן המגיד לבית הגאון מוילנא לפתע פתאום, ומתוך שהודרו להיענות

להזמנת הגאון, לא אכל ולא שתה בטרם צאתו לדרכו, והגיע לבית הגאון מוילנא כשהוא רעב וצמא, עייף ויגע. מיד ישבו לפניו הגאון מוילנא ובני ביתו וציפו למוצא פיו. רצה המגיד לרמוז להם שהוא רעב וצמא, פתח ודרש, אמשיל לכם משל: עני אחד ביקש לקנות לו עז שיהיה החלב מצוי בביתו. חסך מלחמו וצירף פרוטה לפרוטה, עד שהיה בידו סכום מסויים. הלך אל השוק וקנה עז חולבת. כיון שהכניסה לביתו היו כל בני הבית שמחים, מעתה יטעמו טעם חלב. הקיפו כולם את העז, ועקרת הבית התחילה לחלוב אותה, אך היא חולבת וחולבת וחלב אין. נפלו פניהם של בני הבית, ובעל הבית עצוב וחפוי מיהר אל המוכר להחזיר לו את העז, בטענה שמקח טעות היה כאן. שאל המוכר את הקונה איזה אוכל נתת לעז? כל אוכל לא נתתי לה, ענה הקונה. אמר לו המוכר אם אוכל לא נתת לעז, חלב מנין לה? מיד הבינו בני הבית את הרמז, וערכו את השולחן לפני המגיד מדובנא.

זמני השבת

זמני יציאת השבת

ירושלים: 5:22 ת"א: 5:24 ר"ת: 5:56

זמני כניסת השבת

ירושלים: 4:06 ת"א: 4:20

פרשת ויגש

הרחמים, והצדיקים מלומדים בנסיים, היפלא מה? דבר? ורצון יראיו יעשה.

בעודו עומד וטוען נשמעו נקישות בדלת. הרבי הסתכל בשעונו, השעה היתה לאחר חצות, ביקש מהאדמו"ר מבלעד שיגש לפתוח את הדלת, פתח את הדלת, וראה אשה לבושה בלבוש בלתי הולם המבקשת להיכנס אל הרבי. שב לחדר הרבי וסיפר על כך.

קם הרבי. יצא את החדר וביקש מהרבנית שתבדוק מה רצון האשה? אמרה האשה לרבנית שברצונה לדבר עם הרבי. נתנה לה הרבנית מלבושי כבוד ופתחה בפניה את דלת החדר. באה האשה והחלה לבכות, שעברו שנים רבות מנשואיה ועדיין לא נפקדה. היא שמעה שהרבי פועל ישועות, לפיכך באה להתחנן ולהעתיר שיברך אותה בבנים. הקפיד הרבי ואמר, האם כך באים לרבי בלבוש לא מכובד, האם כך רוצה את להיושע? בכתה ואמרה שבעלה כעס עליה וזרק אותה מהבית שתלך לרופא ותתרפא, נעל מאחריה את הדלת. ומה תעשה? הלכה לשכנתה וזו יעצה לה שתלך אל הרבי מנדבורנה שהוא פועל ישועות, ובכן באה.

שאלה הרבי האם בעלך מניח תפלין? לא ידעה מהו שח, תיאר הרבי את התפלין, קופסאות מרובעות קטנות שחורות על היד והראש. ענתה, שמימיה לא ראתה כאלו. שאל על אודות שבת, וענתה שהיא מדליקה נרות, היא זוכרת שאצל אמה היו מניחים פח על הלהבות, יותר אינה יודעת. שאל על שמירת גדר קדושת הבית היהודי? והשיבה שאינם נשמרים. אמר הרבי אם תבטיחי שתשמרו שלוש אלו, תפלין, שבת וקדושת הבית, הריני מבטיח לך בן. ותכבדו אותי בסנדקאות.

ענתה האשה, תפלין ושבת ביכולתי להבטיח, אבל גדר קדושת הבית עלי לשאול את בעלי. אמר לה הרבי לכי לביתך ותשאלי את פיו, אם יסכים תבואו לכאן, יכולים אתם לשוב אפילו הלילה. האשה הלכה והאדמו"ר מבלעד קם אף הוא להיפרד מהרבי, אמר לו הרבי, כדאי לך להישאר, אני צופה שיקרו הלילה דברים מופלאים.

כעבור שעה וחצי, נקשו בדלת האשה שבה בלוויית בעלה. הרבי שב ואמר להם, שאם יקבלו על עצמם שלוש אלו, הנחת תפלין ושמירת שבת וקדושת הבית, הוא מבטיח להם בן למול טוב. ענה הבעל שאינו יודע מהי קדושת הבית. הסביר לו הרבי דינים אלו באר היטב, סבר הבעל וקיבל.

כמה גדולים הצדיקים שמוסרים את נפשם

עבור ישועת ישראל

הגה"צ רבי שמואל צבי קובלסקי זצ"ל היה מחסידיו הנלהבים והמקושרים ביותר של הרה"ק רבי חיים מרדכי מנדבורנה זיע"א בעל ה"דבר חיים" (יומא דהילולא ט"ז טבת). ולבנו הרה"ק בעל ה"באר יעקב" זיע"א. לימים העלה על הכתב את עיקרי חסידות נדבורנה, ואת עיקר משנתו של הרבי זיע"א כפי שהבין וחווה. במחברת שבה נכתבו הדברים, נכתב למשמרת גם סיפור המעשה כדלקמן:

סיפר לי הרה"צ רבי יוסף טויסיג אדמו"ר מבלעד זצ"ל מעשה שהיה בדידו. בחורף שנת תשל"ב קיבל שיחת טלפון בהולה מאמו שימהר לבוא לירושלים, כי מצבו של אביו שהיה חולה במחלה הידועה רח"ל הורע, ואם לא יבוא מיד עלול להיות מאוחר. הזמין מיד מונית ונסע. בדרך נזכר שלא טבל באותו בוקר במקווה טהרה, חשב איך אסע להיפרד מאבי הצדיק בלא לטבול? הואיל ובמרתף ישיבת נדבורנה היתה המקווה פתוחה בכל שעות היממה. ביקש מהנהג להסיעו לשם ולהמתין לו עד שיטבול.

כשנכנס מצא שם את כ"ק מרן ה"דבר חיים" מנדבורנה זיע"א. פנה אליו הרבי במתק לשונו ושאלו מה אתה עושה כאן בשעה כזו? מי שאינו יכול לישון הולך למקווה, כך ביקש הרבי לתרץ את טבילתו שלו במקווה. מרוב כאב ועגמת נפש נעתקו מפיו המלים. שב הרבי על שאלתו, והשיב שקיבל קריאה טלפונית מאמו שאביו חולה מאד, ועומד לפני יציאת הנשמה ל"ע. ענה לו הרבי על אתר, נחא, תטבול במקווה ואחר כך תעלה אלי ותשתה כוס קפה, אין לך מה למהר.

חשכו עיניו, שכן הבין שהרבי אינו רוצה שיהיה נוכח בעת הפטירה, שמא אינו ראוי, ואולי חפץ הוא למנוע ממנו את רגעי הצער הנוראים. אבל אימא ביקשה, חשב לעצמו, ופנה ואמר לרבי בקול רוטט, אבל רבי, המצב קשה מאד, חייב אני לנסוע, הרגיעו הרבי במלים ברורות, הערב לא יקרה מאומה, אין לך מה למהר. מששמע מלים מפורשות אלו, נרגע, טבל ועלה. שילם לנהג המונית ושלחו לדרכו, ועלה לחדרו של הרבי.

כבדו הרבי בכוס קפה, והוא החל לבקש ולהעתיר, שיברך הרבי את אביו ברפואה שלמה. אמר לו הרבי, הן אביך חולה במחלה הידועה ויודע אתה שהיא חשוכת מרפא. ניסה לטעון שאפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם לא יתייאש מן

משל ונמשל

זוכרת כי עבד היית בארץ מצרים

משל למלך אחד אשר יצא לצוד בשדה, ופגש רועה צאן אשר ישב סמוך לעדר צאנו וחילל בחלילו, האזין המלך לנגינתו הנפלאה של הרועה ונשבה בקסמי הצלילים העדינים, ולא יכול היה לעזוב את המקום, לאחר שסיים הרועה את נגינתו ניגש אליו המלך והתחיל לדבר איתו, ומצא כי הרועה שכלו חד וחריף מאד, ומלא חכמה ותבונה. התפעל המלך מאד וביקש מהרועה לבוא עימו לארמון ולהיות סמוך על שולחנו, הסכים הרועה ובא עם המלך לארמונו. מאז ישב הרועה תדיר בבית המלך, והמלך היה מתייעץ עמו בכל דבר, עד שהפך להיות לאחד משרי המלך החשובים. יתר השרים קינאו מאד בשר החדש אשר היה כל כך חביב על המלך, והחליטו לנסות ולהדיחו מתפקידו ע"י כך שיעלילו עליו כי גונב הוא כסף מאוצר המלך. כאשר שמע המלך על כך קרא המלך לשר (הרועה לשעבר) כדי לחקור אותו, השר הכחיש את הדבר והוכיח לכולם שהוא ישר ונאמן עד מאד, בכל זאת שכנעו השרים את המלך ללכת לבית השר ולבדוק בביתו, אולי שם ימצאו סימנים לגניבה מבית המלך. הלך המלך כשהשרים מתלווים אליו לבית השר, ומצאו שביתו רהוט בפשטות רבה, עברו מחדר לחדר, עד שהגיעו לחדר אחד אשר היה נעול על מנעול ובריח. שאל המלך: מה יש בחדר הזה? אדוני המלך – נפל השר על ברכיו והתחנן – בבקשה ממך, אל תבקש ממני לראות מה יש בחדר, משום שאני בוש מאד ממה שמונח בחדר זה. תחנוני השר רק חיזקו את חשדות המלך, ומשום כך התעקש כי יפתחו את החדר, כאשר פתחו את החדר מצאו שהוא ריק ואין בו מאומה, מלבד תרמיל רועים ישן וחליל... תמהו המלך והשרים. אדוני המלך – אמר השר – מיום בואי לארמונך לא התגאיתי כלל במעמדי הרם, זאת משום שבכל יום אני נכנס לחדר הזה, מחלל בחליל ונוכר בעברי כרועה צאן פשוט. והנמשל: הזכירה "כי עבד היית במצרים" תועיל לאדם לא לבוא לידי גאוה, כי בכל פעם שירגיש בעצמו שבא לידי גאוה, מיד יזכור את עברו שהיה עבד במצרים ותסתלק הגאוה מלבו.

(בשם הגה"ק ה"שאגת אריה" זיע"א)

ראה הרבי שהבעל תולה את הסכמתו בזמן, ישמור עד שיוושע ואז ישוב לסורו. הזהירו ואמר לו שאם יעבור על כך במזיד ימות בנו בו ביום רח"ל. ראה הבעל שהענין רציני ואמר, אני מקבל על עצמי התחייבות קשה בדברים שלא הורגלתי בהם, רצוני שגם הרבי יקבל על עצמו התחייבות כתובה וחתומה.

האדמו"ר מבלעד התקומם לשמע הדברים, אבל הרבי קיבל אותם בהבנה, הוא נטל פיסת נייר וכתב עליה לאמר, אני חיים מרדכי בן מלכה מוסר את נפשי לילד שיוולד מן פלוני בן פלוני ופלוני בת פלונית כעבור שנה מן היום הזה. ועד על כך ה"תולדות" הקדוש זיע"א והצניע את הפתק בספר "תולדות יעקב יוסף" שהיה מונח לפניו על שולחנו. נפרדו ממנו בני הזוג ופנו לדרכם.

האדמו"ר מבלעד נרעש למראה עיניו ומשמע אזניו, והחל לטעון בפני הרבי, הנה הרבי עומד להושיע למעלה מדרך הטבע, אנשים שלא שמרו שבת ולא הניחו תפלין. הלוא יושיע למעלה מדרך הטבע את אבי ששמר כל ימיו שבת כהלכתה, והניח תפלין בקדושה וטהרה. ענהו הרבי, יוסף, יוסף, הלוא תבין, הרי קראת את התחייבותי שאני מוסר את נפשי, ובכן, אין לי כלום, ומה אוכל ליתן לך? בשעה שלוש לפנות בוקר עזב האדמו"ר מבלעד את בית הרבי, ורשם לעצמו את היום ואת השעה.

כעבור שנה החליט לעלות לבית הרבי, והרבי פתח לפניו את הדלת ואמר לו: יוסף, יוסף, חשבתני שטבועה כך אמונת צדיקים חזקה יותר, ובכל זאת הכנס. נכנס ושהה בחדר. כעבור מחצית השעה, צלצל הטלפון, בעברו השני של הקו היה הבעל שבישר, שלפני כחצי שעה נולד לו בן. הרב קובלסקי שכתב סיפור זה, סיימו במלים: כמה גדולים דברי הצדיקים שמוסרים את נפשם עבור ישועת ישראל.

טוב עין הוא יבורך הרה"ג ר' אברהם ישעי' קובלסקי שליט"א שהביא לתשומת לבנו סיפור מופלא זה מתוך הספר "אנא עבדא" על אביו הגה"צ רבי שמואל צבי קובלסקי זצ"ל

צ'ין אדם לחברו

הכנסת אורחים של המגיד מדובנא מנהגו של המגיד מדובנא זיע"א (יומא דהילולא י"ז טבת) היה, שכשהיה שוכר בית דירה התנה עם המשכיר שהרשות בידו להכניס אורחים לתוך ביתו. קרה הדבר בעיר זמושץ מקום מגוריו הקודם של המגיד, בערב אחד ראה איש עיוור בשתי עיניו עומד בשוק ונער קטן עומד על ידו להדריכו בדרך, אולם הם אינם יודעים לאן לפנות כי אין להם מקום לינוח. המגיד הכניס את האיש ונערו לתוך ביתו וישבו איתו עד שסידר אותם בבית דירה, לימים נפטר העיוור והנער נשאר בודד וגלמוד. המגיד הכניס שוב את הנער לביתו, חינכו וגדלו כבן, נתגלו אצל הנער כישרונות עצומים, למד בשקידה ועשה חיל, והנער הזה גדל ויהי לגאון בישראל, הלא הוא הרה"ק רבי שלמה קלוגר זיע"א.

ענוותנותו של רבה של ירושלים מעשה ומזכיר הכולל בשכונת "בתי מחסה" בירושלים ציווה לשמשו: "לך והזמן את גב' רוזנפלד, מכתובת זו וזו, ומסור לה שתסור למשרד לקבל סכום כסף שהגיע עבורה ולחתום על הקבלה". נחפו השמש, התבלבל וטעה. הוא החליף את השם רוזנפלד - בווננפלד, ומ"גברת" ל"הרב". ירד לביתו של רבה של ירושלים הרה"ק רבי יוסף חיים זוננפלד זיע"א, ואמר לו כי המזכיר מבקשו שיעלה אליו. מיד הודרו הרב ועלה למשרד. משנפתחה הדלת, תמה המזכיר: "אם הרב זקוק לי, למה לא שלח לקרוא לי?" ענה רבי יוסף חיים בפשטות: "השמש הזמין אותי אל כבודו" ולכן באתי.

עד מהרה התבררה הטעות. רצה המזכיר לנווף בשמש, אך הרב מנע בעדו באומרו כי זה עלול לקרות לכל אדם. ברכו לשלום ויצא מהמשרד. אולם לא לדירתו חזר, אלא עלה במעלה השכונה, דפק על דלתה של גב' רוזנפלד והודיעה: "מזכיר הכולל מבקש כי תכנסי אליו, הגיע בעבורך כסף."

לא על חשבון הזולת

מפאת המחסור ששרר בימי המלחמה בשנת תש"ח, הנהיגו בארץ חלוקה של נפט ע"פ תור. פעם ירדה הרבנית, אשתו של הרה"ק רבי איסר זלמן מלצר זיע"א, ונעמדה בתור הארוך. המזכיר הבחין בה וקרא לה לעמוד בראש התור. משראה רבי איסר זלמן שהרבנית שבה לאחר זמן קצר, שאלה על כך והתברר לו שקיבלה נפט בלי תור. "זו גניבה, גול זמנם של אחרים", אמר לה. "לכי מיד, החזירי את הנפט ועמדי בתור כמו כולם."

למען השלום מוכן אני ללכת בעפר אפילו עשר פעמים מסופר: פעם התכונן הרה"ק בעל ה"אמרי אמת" מגור זיע"א ללכת לביקור נימוסין אצל רב מפורסם, מתוך תקווה שזה יועיל להרבות שלום, אך מקרוביו ניסו למנוע בעדו בטענה שהדרך קשה היא, והרבי יצטרך ללכת הרבה בעפר. השיב להם הצדיק: למען השלום מוכן אני ללכת בעפר אפילו עשר פעמים, ולא ויתר על הביקור, ובסופו אכן ראו שהביקור היה כדאי ומועיל מאד.

הילולא דצדקיא

שבת קודש י"א טבת
הרה"ק רבי משה ב"ר הלל (ערוגת הבושם - תקמ"ה)
הרה"ק רבי דוד מולאטיפאלי ב"ר יוחנן מראחמיסטריווקא (תר"ע)
הרה"ק רבי יהושע ב"ר מאיר מדויקוב (עטרת יהושע - תרע"ג)
יום ראשון י"ב טבת
הרה"ק רבי משה הלוי סופר מפשעווארסק ב"ר יצחק (אור פני משה - תקס"ו)
הרה"ק רבי מרדכי חיים סלונים ב"ר יהודה לייב (תשי"ד)
יום שני י"ג טבת
הרה"ק רבי משה מלעלוב ב"ר דוד (תרי"א)
הרה"ק רבי מנחם מענדל מווישאווה ב"ר ישראל מוויזניץ (תש"א)
יום שלישי י"ד טבת
הרה"ק רבי לוי יצחק מסטעפין ב"ר יוסף מאוסטיאל (תרל"ד)
יום רביעי ט"ו טבת
הרה"ק רבי רפאל מבראשיד ב"ר יעקב יעקיל (תלמיד רבי פינחס מקאריץ תקפ"ו)
הרה"ק רבי חיים מרדכי מנדבורנה ב"ר איתמר (תשלי"ח)
יום חמישי ט"ז טבת
הרה"ק רבי צבי הירש מדראהביטש מונקאטש המכונה רבי הערשלע דראהביטשער (תר"ב)
יום שישי י"ז טבת
הרה"ק רבי אפרים פישל מסטריקוב ב"ר יוסף יהודה לייב (תלמיד המגיד - תקפ"ב)
הרה"ק רבי אריה לייב ליפשיץ ב"ר חיים (אריה דבי עילאי - תר"ו)
הרה"ק רבי יעקב ב"ר זאב (המגיד מדובנא) (תקס"ו)
הגה"ק רבי פינחס אפשטיין ב"ר ישעיהו (תשל"ל)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נגליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
מח"ס "גם אני אודך" רמזים יוסף חיים" על המצוות.

תיכף לנטילה ברכה (א)

א) יש להניח כמה כלים עם מים אחרונים, כדי שיטלו כולם יחד, ולא יהא הפסק בין הנטילה לברכת המזון. (ביאור הלכה סימן קפ"א סעיף ו', בד"ה מן הקטן)

ב) יזהר שלא להפסיק בין נטילת מים אחרונים לברכת המזון, אפילו בדברי תורה. (משנה ברורה סימן קפ"א, ס"ק כ"ד)

ג) שיחה בעלמא, ב' וג' תיבות, אין איסור לומר בין הנטילה לברכה. (שלחן ערוך הרב, שם, סעיף ו')